

Konsten flyttar under jord

ITJUSLAG Mot metall i juddet störtplantan sig vidlone lin i monoknet. En klång som enligt myten ska varsko Bergsfrun om att människor är på väg in.

Inne i Tabergsgruvan är det mörkt och kallt. Fötterna trevar sig fram längs gruvgången.

- Jag är van att prata om fladdermöss, men det här projektet är ett lyft för oss. Nu är det både natur och kultur. Kanske när vi en helt ny målgrupp, säger Hans Fransson som brukar guida i gruvan.

Han ingår i den, ganska stora, grupp av människor som på olika sätt har bidragit till att göra det tvärkulturella kulturprojektet "Subterranea" möjligt. Denna fredagskväll har de flesta samlats i gruvan för att genomföra en förhandsvisning av både utställning och föreställning.

Vi går vidare in i mörkret. Snart börjar små konstverk dyka upp längs vägen. Glasföremål, målningar och olika typer av installationer, noggrant ljussatta.

Halvvägs in flimrar ett videoverk av Danilo Giannini. "Remembering Eurydice" är inspirerat av Orfeus-myten och visar bildsekvenser inspelade i omgivningarna runt Jönköping och Taberg.

- Jag bad om att få en så mörk del av grottan som möjligt, säger konstnären.

SNART HÖRS EN sång som kallar besökarna till sig.

FAKTA: Subterranea

"SUBTERRANEA" INVIGS lördagen den 12 september av läns museets chef Johan Gärskog. Utställningen visas under två helger.

KONSTNÄRERNA SOM DELTAR i utställningen är: Arezoo Ghaeadvand, Björn Skallström, Danilo Giannini, Marie Hertzberg, Natasha Nichols, Susanne Westberg och Sören Nordenström.

Det är Orfeus själv som irrar runt i underjorden.

Iklädd hjälm och med ett rep virat runt överkroppen leder barytonen Pär Furst Nilsén gruppen framåt, uppåt, mot den stora grottsalen.

Längs vägen hänger lyktor och konst. Ibland droppar det kallt från taket.

Högst upp öppnar sig gången till ett stort berg-rum. Här väntar Annika Liljenroth och Ann Roach, två andra sångare från Minopera.

Klädda i svart börjar de sjunga. Snart fyller musiken Tabergsgruvan.

"Då du hör stenar gråta - en huvudskalleplats för sång" är ett specialskrivet verk just för det här projektet. Texten - librettot - är skapat av Sven Smedberg och musiken av tonsättaren Christofer Elgh.

- När jag fick frågan tyckte jag att det lät väldigt spännande. Jag funderade mycket på det och åkte hit för att uppleva miljön i Tabergsgruvan.

Till slut blev det ljudet från ingången till gruvan som kom att sätta tonen för verket. Christofer Elgh spelade in signalen till Bergsfrun och använde

sig av klangen i stycket.

Han berättar att han redan tidigare hade tagit del av Sven Smedbergs text, men nu fick han en perfekt anledning till att tonsätta det.

MYTEN OM ORFEUS och Eurydike utspelar sig i underjorden. Kärleksparet skiljs åt av döden, men Orfeus får en chans att hämta sin älskade. På ett villkor. Att han inte vänder sig om på vägen upp.

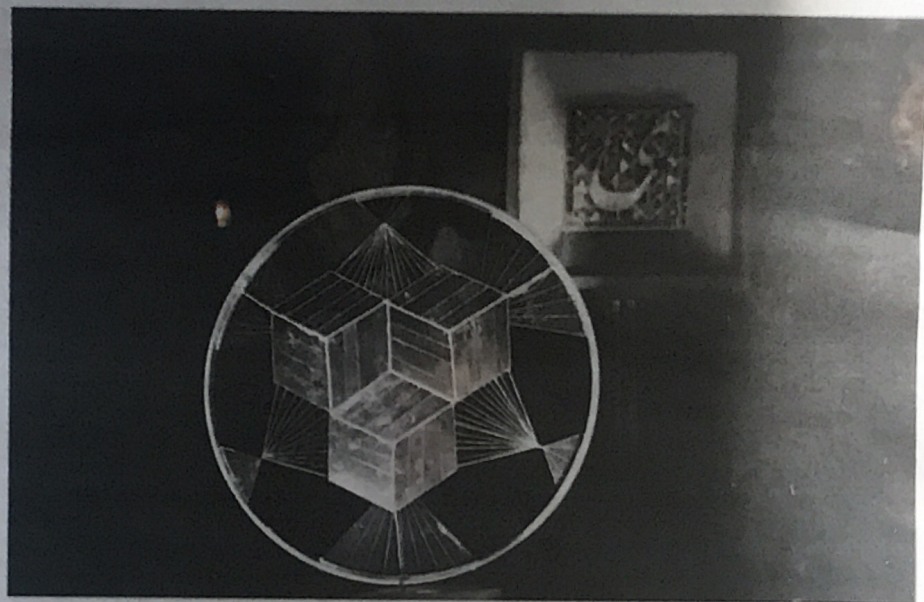
Detta klarar Orfeus inte av. Han måste försäkra sig om att hon följer efter. En blick bakåt och han förlorar allt.

- Sven Smedbergs text är både humoristisk och allvarlig. Den passar väldigt bra här. Det handlar mycket om sten, säger Christofer Elgh.

När han komponerade musiken fick han också ta särskilt hänsyn till akustiken i gruvan. Förutsättningarna är helt annorlunda än i en vanlig konsertsal.

- Det finns en helt annan efterklang här och jag var tvungen att undersöka hur ljudet går genom gruvan.

Operasångarna som

Konst, ljussättning och musik. Hela Subterranea-projektet är tvärkonstnärligt och verken samspelar med varandra.

framför verket har också upplevt miljön som speciell att arbeta i:

- Det är fantastiskt att stå här och sjunga. Men det är ganska kallt, skratrar Annika Liljenroth.

Producenten Wolfgang Veith som har sett projektet växa fram över tid är på gott humör efter att ha sett förhandsvisningen.

- Jag är jätteglad över att vi har kunnat förverkliga detta. Vi började i princip utan budget, men nu har vi fått utvecklingsbidrag från regionen och dessutom pengar från kommunen och Kulturrådet. Det var bra förra året också, men projektet har verkligen utvecklats nu säger han.

Om allt hade varit som vanligt hade arrangörerna

satsat på tusen besökare i år, men på grund av pandemin begränsas antalet besökare per visning från femtio till tjugo personer.

Fyra föreställningar sker med livemusik och därutöver ordnas 22 visningar med förinspelad musik. De senare är gratis, men kräver förbokning.

- Vi har redan 350 bokade platser. Det känns bra att det äntligen händer något kulturellt. Natur och kultur förebygger psykisk ohälsa - och dessutom behövs alla konstnärer och musiker jobb just nu, säger Wolfgang Veith.

MEDAN MINOPERA SJUNGER vandrar de flestas blickar upp mot tre verk av Björn Skallström som hänger upplysta i

bakgrunden. Bildväggen är liksom musiken inspirerad av myten om Orfeus och Eurydike i underjorden.

- Det är en episk, tidlös berättelse som i grunden handlar om tillit, säger han.

Att medverka i en underjordisk utställning, där lokalen helt saknar dagsljus, har dock varit en utmaning för konstnären:

- Gruvan är kall, hård och mörk. Det har varit en kamp. Men jag hoppas att besökarna försjunkar i bilderna medan de lyssnar på musiken.

Text:
Emilia Söelund
036-30 40 73

emilia.soelund@jonkopingsposten.se